

PROCEDER

PRESSBOOK

KONKURS GŁÓWNY
44. FESTIWAL FILMÓW
FABULARNYCH
W GDYNI

KONKURS GŁÓWNY
TOFIFEST

KONKURS MIĘDZYNARODOWY
WARSZAWSKI
MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL FILMOWY

*„Nie będzie w tym roku w polskim kinie większego
pozytywnego zaskoczenia”*

Łukasz Kołakowski, moviesroom.pl

TWÓRCY

REŻYSERIA	Michał Węgrzyn
SCENARIUSZ	Maciej Chwedo, Aleksandra Górecka, Michał Kalicki, Krzysztof Tyszowiecki WSPÓŁPRACA: Rafał Woś, Damian Bajorek
PRODUKCJA	GLOBAL STUDIO SP. Z O. O. SP. K.
PRODUCENT	Heathcliff Janusz Iwanowski, Jolanta Owczarczyk
ZDJĘCIA	Wojciech Węgrzyn
MONTAŻ	Bartosz Karczyński
MUZYKA	RX Rafał Sielawa
DŹWIĘK	Paweł Rytelewski, Bartosz Putkiewicz
KIEROWNICTWO PRODUKCJI	Heathcliff Janusz Iwanowski, Adrian Skwierz
SCENOGRAFIA	Jacek Mocny
KOSTIUMY	Anna Szaluś WSPÓŁPRACA: Aneta Flis, Marlena Jabłońska
CHARAKTERYZACJA	Monika Podnajmer

OBSADA

CHADA	Piotr Witkowski
MONIKA	Agnieszka Wiedłocha
MATKA CHADY	Ewa Ziętek
KROKU	Antonii Pawlicki
PABLO	Marcin „Kali” Gutkowski
ŁYSA	Małgorzata Kożuchowska
JULIA	Anna Matysiak
OJCIEC MONIKI	Jan Frycz
MATKA MONIKI	Gabriela Muskała
KUMPEL Z CELI	Damian „Bajorson” Bajorek
WYCHOWAWCA W WIĘZIENIU	Piotr Głowacki
POLICJANT WRONA	Sonia Bohosiewicz
POLICJANT GAJER	Cezary Łukaszewicz
GAŚSIOR	Michał „Zbuku” Buczek
TERAPEUTA	Edward Linde-Lubaszenko
PERSONALNY ZE SZPITALA	Piotr „Vienio” Więclawski

„Witkowski jest najjaśniejszym punktem, który staje się sercem tego filmu. To duża zasługa jego osoby, że ekranowy Chada jest tak ciekawą, niejednoznaczną i złożoną jednostką”

Adam Siennica, naekranie.pl

„Witkowski jest wiarygodny do tego stopnia, że w trakcie seansu miałem wrażenie, że rolę tę gra autentyczny raper”

Łukasz Maciejewski, kultura.onet.pl

„Witkowski jest strzałem w dziesiątkę”

Łukasz Adamski, wpolityce.pl

„Piotr Witkowski robi tu robotę iście fenomenalną w każdym momencie. Prowadzi nas za rękę przez życie Tomasza Chady zachowując cały czas wyczucie, dystans, ale przede wszystkim to, co sam zainteresowany cenił sobie najbardziej, czyli szczerość”

Łukasz Kołakowski, moviesroom.pl

„Ekranowy Chada jest maksymalnie wiarygodny. Piotr Witkowski wręcz stał się na ponad dwie godziny warszawskim raperem do tego stopnia, że w pewnym momencie autentycznie zobaczyłem w nim Chadę”

Krzysztof Połaski, telemagazyn.pl

PROCEDER

W KINACH OD 15 LISTOPADA

„Proceder” to poruszająca historia rapera Tomasza Chady – chłopaka z blokowisk, z duszą poety i darem do wpadania w poważne kłopoty. Prawdziwy i szczery do bólu w swoich tekstach, Chada ginie w niewyjaśnionych okolicznościach zostawiając zszokowanych fanów i dziewczynę, którą kochał. Muzyka była całym jego życiem – pasją i światem, w który uciekał, gdy rzeczywistość nie miała mu zbyt wiele do zaoferowania.

W rolach głównych wystąpili: Piotr Witkowski, Kali, Antoni Pawlicki, Agnieszka Wiedłocha, Małgorzata Kożuchowska, Jan Frycz, Sonia Bohosiewicz, Gabriela Muskała, Ewa Ziętek, Piotr Głowacki, Anna Matysiak.

Film wyreżyserował Michał Węgrzyn, a autorem zdjęć jest Wojciech Węgrzyn.

ROZMOWA Z REŻYSEREM
MICHĄŁEM WĘGRZYNEM
ORAZ AUTOREM ZDJĘĆ
WOJCIECHEM WĘGRZYNEM

Życie Chady było skomplikowane, rzeczywiście w wielu momentach znajdował się na krawędzi, rzucał wyzwanie władzom, ale jednocześnie zdawał sobie sprawę z ciężaru nałogów i czynów, które popełnił. Znana jest sprawa jego miłości do matki czy poszukiwania Boga; o tym także mówimy, to są tematy nam osobiście bliskie.

Jak doszło do tego, że podjęli się panowie realizacji filmu o zmarłym niedawno legendarnym raperze z kryminalną przeszłością – Tomaszu Chadzie?

Michał Węgrzyn: Kuzyn Tomasza, Maciej Chwedo, pracował nad scenariuszem o nim już od dawna, od czasu jego głośnej próby samobójczej, kiedy to wyskoczył z szóstego piętra i praktycznie nic mu się nie stało. Temat był nam bliski – ja występowałem w hardcorowo-punkowym zespole „Fobia”, mój brat realizował raperskie teledyski. Warto wspomnieć, że nasz trzeci brat, Piotr, był aktywny na scenie rapowej, a czwarty – Jakub, uczestniczył z sukcesami w slamach poetyckich. Tak więc środowiska, w których działaliśmy, bardzo mocno się przenikały i choć nie poznaliśmy Tomka Chady osobiście, mieliśmy z nim wielu wspólnych znajomych i znaliśmy dobrze jego nagrania.

Czy film ma wymiar bardziej socjologiczny, czy będzie głównie opowieścią o skomplikowanym losie artysty i jego demonach i nałogach, w której przemiany polskiej rzeczywistości będą stanowić jedynie tło?

Michał Węgrzyn: Życie Chady było skomplikowane, rzeczywiście w wielu momentach znajdował się na krawędzi, rzucał wyzwania władzom, ale jednocześnie zdawał sobie sprawę z ciężaru nałogów i czynów, które popełnił. Znana jest sprawa jego miłości do matki czy poszukiwania Boga; o tym także mówimy, to są tematy nam osobiście bliskie. Rap, a zwłaszcza gangsta-rap, pojawia się w momencie przełomów czy kryzysów. Tak było w USA w latach 80.; u nas także po 1989 roku przyszedł czas przemian, które miały gwałtowny przebieg. Umierał stary świat, powstawał nowy, czemu towarzyszył chaos. Dawny system się walił, pojawiały się wybujałe często ambicje i aspiracje oraz próby ich spełnienia – czasami na skróty. Ważną postacią w naszym filmie jest stary gangster – grany przez Krzysztofa Kowalewskiego – który mówi, że bać się należy, kiedy wszystko się udaje. Okoliczności śmierci Chady nadal są niewyjaśnione, naprawdę dziwne, być może dosięgły go duchy przeszłości, bardzo realne. Nasze filmy nigdy nie unikały kwestii moralnych, tak było też w zespole „Fobia”. Nie chcemy jednak tworzyć moralitetu, prawić kazań, ale dać materiał do przemyśleń, także na tym polu.

Wojciech Węgrzyn: Trzeba dodać, że Chada miał i ma liczne grono wielbicieli i kontynuatorów. Jego teksty bywały dosadne, ale nie była to dosadność dla samej dosadności, to były utwory bardzo osobiste i stylistycznie rozpoznawalne. Wielu raperów uczyło się na nim, do dziś ma lepszych i gorszych naśladowców, w sferze tekstowej wyznaczył żywe do dziś standardy. Wystarczy zajrzeć do Facebooka czy na Instagram – tam fascynacja Chadą trwa. Potężna armia ludzi tatuuje sobie jego wersy, a także jego wizerunek.

Jaki będzie styl operatorski i scenograficzny filmu? Stawiają panowie na realizm czy na daleko posuniętą stylizację?

Wojciech Węgrzyn: O ile to było możliwe, kręciliśmy w miejscach, gdzie opisywane w scenariuszu wydarzenia rzeczywiście miały miejsce. Oczywiście nie zawsze się to udawało – przez te lata wiele się zmieniło. Co mnie inspirowało? Może nieco „8 mila”. Świat rapu był światem agresywnego koloru, który atakował rzeczywistość. Do pewnego stopnia zderzamy go z szarością. Ale nie tracimy, jaskrawych czasem, barw.

Jak wyglądała praca przy doborze obsady?

Michał Węgrzyn: Były wątpliwości co do Piotra Witkowskiego jako wykonawcy głównej roli, ale ucharakteryzowany szybko nas przekonał, a nawet może jeszcze szybciej ludzi ze środowiska raperskiego, którzy doskonale znali Chadę. Małgosia Kożuchowska jako gangsterka Łysa to mój pomysł. Zareagowała wręcz z entuzjazmem na zmianę emploi, daliśmy nawet mały żartobliwy cytacik z „Kilera”. Swoją drogą, postać Łysej ma naprawdę mocne zakorzenienie w rzeczywistości. Pod koniec lat 90. w polskiej mafii, już nieco przetrzebionej przez policję, kluczowe role zaczęły odgrywać kobiety. W roli matki Chady pojawia się Ewa Ziętek, moim zdaniem wspaniała aktorka dramatyczna, o czym trochę zapomnieliśmy, mając w pamięci wiele jej występów serialowych. Bardzo cieszę się, że zgodził się u nas wystąpić, jako szef mafii, tak doskonały aktor jak Krzysztof Kowalewski. Udało nam się pozyskać do obsady aktorki i aktorów, których cenimy i lubimy: Antka Pawlickiego (gra menedżera, także zdecydowanie wbrew swemu emploi), Cezarego Łukaszewicza i Sonię Bohosiewicz (ta dwójka to wytrwali policjanci), Gabrielę Muskałę (obejrzymy ją w roli matki ostatniej dziewczyny Chady, Moniki), Agnieszkę Wiedłochę (Monika). Pojawiają się też autentyczne postaci ze świata rapu, w tym obdarzony wielką charyzmą i otaczany szacunkiem Kali, który w pewnym momencie też znalazł się w niebezpiecznym świecie procederu, ale z nim konsekwentnie zerwał. Mieliśmy próby, podczas których aktorzy się dotarli. A co najważniejsze, sprawdziliśmy, czy tekst brzmi dobrze w ich ustach, czy nie zgrzyta. Jeśli zgrzytał, jeśli dostrzegliśmy jakiś fałszywy ton, dokonywaliśmy poprawek. Realia koncertowe bardzo dobrze znał wspomniany pierwszy scenarzysta i zarazem hypeman Chady, Maciek Chwedo, który pomagał nam je odtworzyć; mieliśmy też wsparcie od Step Records, wydawcy Chady.

Rozmawiał Rafał Wilkusz

Chada, właśc. Tomasz Chada (ur. 24 sierpnia 1978 w Warszawie, zm. 18 marca 2018 w Rybniku) – polski raper i autor tekstów. Przedstawiciel warszawskiej sceny hip-hopowej. Reprezentował nurt ulicznego rapu, początkowo będąc związanym z grupą muzyczną Molesta Ewenement. W 2009 roku ukazała się debiutancka płyta zatytułowana „Proceder”. Album przyniósł ogromny wzrost zainteresowania jego twórczością oraz pozytywne recenzje krytyków muzycznych.

Teksty Chady traktowały o życiu na krawędzi, kłopotach z prawem, próbie przetrwania i walce z własnymi demonami. Jego utwory charakteryzowała bezkompromisowość i niezwykła emocjonalność. Kolejne lata owocowały w ogromne ilości nagranych materiału oraz w świetnie przyjęte albumy, które umacniały pozycję rapera na polskiej scenie hip-hopowej. W dorobku artysty znajduje się kilka złotych oraz platynowa płyta.

To, co wyróżniało twórczość Chady to jego teksty – szczery przekaz, w którym nie bał się odwoływać do swoich kłopotów z prawem. Mimo wielu lat spędzonych w więzieniu, nagrywał kolejne albumy, często tworząc

je podczas wyjść na przepustki. W 2017 roku wyszedł na wolność, aby nigdy nie wrócić do więzienia. W tamtym roku raper wydał swój ostatni album „Recydywista”, po którym rozpoczął trasę koncertową „Recydywista Tour”. Tomasz Chada zginął w niewyjaśnionych okolicznościach 18 marca 2018 roku w Rybniku.

DYSKOGRAFIA SOLO

PROCEDER (2009)
WGW (2011)
JEDEN Z WAS (2012)
SYN BOGDANA (2014)
EFEKT POROZUMIENIA (oraz RX) (2014)
RECYDYWISTA (oraz RX) (2017)

ALBUMY KOLABORACYJNE:

OD NAS DLA WAS (oraz Pih) (2003)
KONTRABANDA: BRAT BRATU BRATEM (oraz Bezczel, ZBUKU) (2015)

TOMASZ CHADA TO POETA, KTÓREGO MOŻNA POSTAWIĆ W JEDNYM SZEREGU Z TAKIMI GIGANTAMI POLSKIEJ POEZJI JAK CZESŁAW MIŁOSZ, ZBIGNIEW HERBERT CZY WŁADYSŁAW BRONIEWSKI.

O Rapie myśli się, że to muzyka marginesu społecznego. Jak jest naprawdę?

Rafał Woś: Tak naprawdę rap jest najciekawszym współcześnie gatunkiem muzycznym. A nawet literackim. Hip-hop ma szeroką społeczną popularność, o jakiej artyści uważani za przedstawicieli tzw. kultury wysokiej mogą tylko pomarzyć. Z drugiej strony rap to muzyka ambitna stawiająca sobie niezwykle ważne społeczne cele: opowiedzenie stanu świata i kondycji ludzkiej współczesnego człowieka. Tego inne popularne gatunki jak pop czy disco polo nawet nie próbują. Jedynym „grzechem” rapu jest jego olbrzymia otwartość. Przynajmniej w oczach opiniotwórczych elit. Tych ostatnich przeraża, że każdy może robić rap, bo nie potrzeba do tego ani specjalistycznego sprzętu ani wyrafinowanej edukacji muzycznej. Dlatego elity (zainteresowane zrobieniem ze sztuki zjawiska ekskluzywnego, dostępnego tylko nielicznym wtajemniczonym wobec, których mogą występować w roli strażników wtajemniczenia) rapu się boją. Stąd zdradzająca potworny snobizm wypowiedających etykiety rapu jako „muzyki społecznego marginesu”.

Kto słucha Rapu w Polsce? Czym głosem jest ta muzyka?

Rafał Woś: Rap we współczesnej Polsce jest muzyką o niezwykle szerokim zasięgu. Zaczyna urzekać słuchaczy w wieku 12-13 lat i jest dla nich zazwyczaj pierwszą poważną muzyczną miłością. A ponieważ dzieje się to od prawie trzech dekad, to najstarsi fani rapu są dziś grubo po czterdziestce. Wielu gdzieś po drodze rap porzuca, by poznać inne gatunki muzyczne. Młodzieńcza miłość zazwyczaj w nich jednak pozostaje. Skutkując powrotami do nowych kawałków ich ulubionych artystów lub odkrywaniem nowych.

Czy Chada można nazwać współczesnym poetą? Czym On się wyróżniał na tle całego nurtu?

Rafał Woś: Nie ulega dla mnie wątpliwości, że Tomasz Chada to poeta, którego można postawić w jednym szeregu z takimi gigantami polskiej poezji jak Czesław Miłosz, Zbigniew Herbert czy Władysław Broniewski. Idę o zakład, że gdyby Chada urodził się sto lat temu byłby poetą. I odwrotnie. Gdyby wspomniani poeci byli rówieśnikami Chady to nagrywaliby z nim rapowe kawałki.

Rafał Woś, publicysta ekonomiczny, członek redakcji Tygodnika Powszechnego. Felietonista „Super Expressu”. Autor książek „To nie jest kraj dla pracowników” i „Lewicę racz nam zwrócić Panie”. Jeden ze scenarzystów filmu „Proceder”.

